

מסורת הש"ס

(6) סנהדרין כג: (ז) ונמ"ק יד: (א) סנהדרין כג: וכל הסוגיא עד סופו וע"ש כמה וכמה עינים; (ד) מיר ה' לו: סנהדרין שם ע"ש מ"ק יט: (א) סנהדרין שם: (ז) ונמ"ק וזמנ שמואל אל ה' בעד ישראלי,

תורה אור השלם

1. עניני ד' עניני ד' העם הזה בי אהיה ה' והאלהים ואתה השובת את לבם אחריתי: מלכים א יח לו 2. מלך בפי תחזיק עיניך תראית ארץ מורקת: ישיעיהו לג יז 3. וראשם לא יגלו ופרע לא ישלח בסוס יבסמו את ראשיהם: יחזקאל מד כ 4. כל ימי נדר גורו תער לא יעבר על ראשו עד מלאת תהום אשר יזיר לך קדש יהיה גדל פרע שער ראשו: במדבר ו ה

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה דנעי למחם י' על איי (ק שבעתי) מא"מ וי"ב גיל דור עשתי: (ג) ד"ה רבי אומר כי אכל מה אעשה שתקנתן קלקלתו דהוי כמה שטס של חזרה עבודה וקלקלה ו תקנתן: (א) חוב' ד"ה לא כי י"ב לפי זה לא גרם מלת כלל:

הגהות מהר"ב

רנשבורג
[א] רש"י ד"ה אסור לשמות יין וכו' ותו לא שמא וכו'. י"ב פי' תו לא אסור משום שמה יבנה וכו' ומכדי עבודה דמלא הא' לא גזרין כמ"ס רש"י ד"ה ואינו יודע וכו' ולא חיישינן וכו' ע"ל ולפיכך אסור רק אותו יום לחוד ולק"מ קושת מהרש"ל ודו"ק. שוב לחזקו ק' כשי"י: [ב] על ד"ה לא לפרט כלל אלא יסתפרו ככל יום. י"ב דלפ"י מה יענה לקושי' המוס' ד"ה לא לפרט ויזמיר יפלא דסוף לשון רש"י הוא כמעט כמירוק התוספות ונמאלו רש"י מוסריס מון כדי דעור:

מוסף רש"י

הובא בעמוד הקודם

רבינו גרשום

משום דבעי למיחתם במרחם על הארץ. ונזכר א"י בימי דור ושלמה. אנשי משמר מתעניין ולא משלימין. מתעניין הואיל ואין עצמן עוסקין בקרבנות, ולא משלימין דכיון דמשמר שולחן עוסקין בקרבן היום יו"ט הוא להם, לפיכך אין משלימין. אנשי בית אב שמקריבין קרבן היום, לא היו מתעניין כלל. הואיל עוסקין בקרבן. שלש שניות. שוכב תקפה הגזירה. אנשי משמר מותרין לשחות יין בלילות. הואיל ואין עוסקין בקרבן היום. אנשי בית אב. שעובדין היום, לא ביום ולא בלילה.

הואיל בדלילות מקריבין נמי אברים ופדרים שלא נתעכלו מבערב. כל כהן שמכיר משמרתו. ויודע מאיזה משמרה הוא, ומשמרת בית אב שלו. שידע באיזה בית אב הוא. ויודע שבתי אבותיו קבועין. שידעין באיזה יום עובדין בית אב שלו. אסור לשחות יין כל אותו היום. אפי"פ שאינו בירושלים, אלא הואיל ויודע שהיום עובדין בית אב שלו ואסורין ביו"ן, הוא נמי אסור. מכיר משמרתו. שידע מאיזה משמרה הוא, ואינו מכיר משמרת בית אב שלו. שאינו יודע מאיזה בית אב הוא. ויודע שבתי אבותיו קבועין. שידע שמשמרתו של קבועין ועובדין שבת [זן], אבל אינו יודע באיזה יום עובד בית אב שלו, אסור לשחות יין כל השבת, דשמא היום עובד בית אב שלו. ויודע שבתי אבותיו קבועין. שידע שבת אב שלו עובדין יום אחד בשנה, שהוה כהניג יום (6) ובית המקדש קיים. רבי אומר אומר אני. אם היה כהן בזמן [שנבחר] קיים שאין מכיר משמרתו ומשמרת בית אב שלו, היה אסור לשחות יין לעולם. אבל מה אעשה שתקנתו קלקלתו, כלומר, חרוב הבית"ק שהיו קלקלם, תקנתם לשחות יין כרבי. דאמר שתקנתו קלקלתו, אבל חכמים אומרים אין מותרין לעולם. כדי שלא יכנסו למשמרתם כשהן מגזלין. שכשיעידין שאין יכולין לספר ולכבש במשמרתן, מספרין ומכבשין קיינסו למשמרתם (כשהן מגזלין). הואיל ומשמרות מתחדשות. שיראו אותו בפיפותו. ראשם לא יגלחו פרע לא ישלחו. ראשם לא יגלחו משמע לא יגלחו כל שעריהם לגמרי, ופרע לא ישלחו משמע שלא יגדלו שעריהם. ודילמא הכי אמרי רחמנא ופרע לא ישלחו דלא לירבו כלל. אלא מסתפרין בכל יום. פרע (להביא) [ליתרון]. שיגדילו שערם כל שהוא, להדינו' לא יום, שלוח לא ישלחו וכן דמאי. אי הכי. הואיל וילפת פרע פרע מגזר, אפילו האידנא נמי. דהוה אסורין בפרע ראש נמי, שהיו נזירות נוהג בזמן ההוה. דומיא דיון. דהא איתקני פרע ראש יום, דכתיב יין לא ישתו כל כהן וגו'. בזמן ביאה. למקדש אסור, דכתיב יין ושכר לא תשת אתה ובניך אתך בבואכם אל אהל מועד.

סדר תעניות כיצד

פרק שני תענית

זי.

אלא בראש השנה. כדלמרינן ב"ה (דף טז.) אמרו לפני מלכיות

וזכרונות וכו': ויצינל. ביום הכפורים של יוצל כדמנן התם (דף

טו:) שזה היוצל ל"ה לתקיעה ולזכרות כו': ונשעת מלחמה. דכתיב

(במדבר י) וכי תבאו מלחמה בצרצכם על הכר הצורר אתכם וגו'. ולא

יענין מנא איתפריס דלומר זכרות

ופסוקי מלכיות זכרונות ואספרות

בשעת מלחמה: זעקא לאליהו. על

מי שענה את אליהו חותם שומע

זעקא ובשמואל שומע תפלה דכתיב

ביה תפלה (שמואל א ו) קצנו את

כל ישראל המצפנה והמפלל בעדכם:

זעקא. דכתיב (שם טו) ויחר לשמואל

ויעק אל ה' כל הלילה ואיכא למימר

המצפה הוה היא' זעקא דבחר

פרשת קצנו כל ישראל המצפנה

כתיב צפרשת ונחמתי כי המלכתי

את שאלו וגו' ק' שמעתי: גבי

אליהו. צמעשה דהר הכרמל כתיב

תפלה דכתיב עניי ה' עניי דשמע

לשון צקשה ותפלה ולא לשון זעקא

ומשני עניי ה' עניי לשון זעקא הוא

ק' שמעתי: **יונה צפר דא ושלמה.**

דזהו צמתי אמציהו בצדר עולם:

דנעי למחם. כסוף כל זכרות זרין

מרחם על הארץ ולהכי צעי צלותה

חמימה דוד ושלמה שהן התפללו על

ארץ ישראל (א) ק' שמעתי. אי נמי

משום דלנינה תקון בית המקדש

דהוא עיקר הארץ ק' שמעתי: זרין

משפיל הרמים. היו אומרים צמקוס

זרין מרחם שהכניעם צמטר שצנו

צמצוזה: **מלאן אמרו.** מדקמתי

הכא דאפילו אנשי משמר שלא היו

עוזדין צלותו היום כלל אפילו הכי

אסורין לשמות יין: **ספן.** בזמן

הזה: **המכיר משמרתו.** היודע

מלאן משמרתו הוא מהיויריז או

מדעייה אן אחת מצד"ד משמרות

שידע שמות אצותיו ואבות אצותיו

עד יאוריז ויודע איזה יום ואיזה

צנת היו עוזדים: **קצועין.** שידע

ודאי שצית אכ שלו עוצד צמקדש

לפי שהרבה היו צמתי אבות הכהנים

שלא הוקצנו. שוב אמר לי רבי קצועין

שלא נתחלל בית אכ שלו להיות

מגואל לא הכוונה וידע שראוי צית

אכ שלו לעצור: **אסור לשמות יין**

כל אסור היום. [א] ותו לא שמא

יצנה צית המקדש ומכדי העבודה

ויהיה זה לרין לעצוד: **מכיר**

משמרתו. שידע איזה צנת

צננה עוזדין: **ואינו יודע מאיזה**

צית אכ. דעכשיו אינו מכיר צנחה

יום צננת עוזדין ויודע צנתי אצותיו

קצועין אסור כל אסור שנת מספיקא.

בכוליה גרסינן ויודע צנתי אצותיו קצועין הן דאס אינו יודע צנתי אצותיו קצועין לעצוד מותר הוא לשמות יין כל השנה ולא חיישינן

שמא יצנה ושמא צית אכ שלו יעצדו היום: **רבי אומר אומר אני ספן אסור כו'.** כלומר אי חיישינן לשמא יצנה יהא אסור לעולם אפי' המכיר

משמרתו ומשמרת צית אצותיו דחיישינן שמא יצמנה סדר משמרות ושמא יעצדו כולם לחנוכה הצית צנת אחת ומנמא זה לרין לעצוד אצל מה

אעשה (ו) שתקנתו קלקלתו דהוי כמה שנים שלא חזרה צירה וקלקלה זו תקנתו לשמות יין צהיאל ולשמא יצנה לא חיישינן: **ספן מגזלין.**

שלא יהו סומכין על יום אחד מימי צנת ואין מסתפרין צננת שעצרה: **מספער ככל יום.** מזהו: **מעצב צנת לעצב צנת.** ולא ישהה מלגלג

יותר: **ומשמרות מסחדשות.** ככל צנת וצנת ומשמרה שלא רחמהו עד עכשיו וצנאה לראותו הדצר נאה שתרעהו ציופיו: **לא לירכו כלל.** [ב] אלא

יסתפרו ככל יום דהכי משמע ופרע דיינו שגששים לא ישלחו אלא יגלחו: **שלוה לא משלחי.** הכי משמע פרע שגדלו אינן רשאיין לגדל עוד: **אי הכי.**

כיון דמקדש נפקת לא האידנא נמי לא לשלחו. ומשני כיון דומיא דיון דכתיב צמקון להאי ופרע לא ישלחו ויין לא יגלחו כל כהן:

מה יין בזמן ציאה הוא דאסור. דכתיב (יחזקאל מד) צבואם אל החצר כהן צמן צנית המקדש קיים שצאין שם לעצוד: **שלא בזמן**

ציאה. כגון האידנא שהצית חרצ ולא זמן ציאה היא: **וספניא רבי אומר אומר אני כו' ואמר אצני כו' מכלל דרצנן אסרי.** דחיישינן לשמא

יצנה. ומלי נמי מייתי רישא דצרייתא מפני מה אמרו אנשי משמר כו' ואייתי סיפא צלשון קצרה ודייק מינה מכלל דרצנן אסרי:

אלא בראש השנה וביובלות ובשעת מלחמה:

על הראשונה הוא אומר מי שענה את

אלהיו ותפלה לשמואל בשלמא גבי

שמואל כתיב ביה תפלה וכתיב ביה צעקה

אלא גבי אליהו תפלה כתיב צעקה לא כתיב

^י עניי ה' עניי לשון צעקה היא: על הששית

הוא אומר מי שענה את יונה כו' על השביעית

הוא אומר מי שענה את דוד כו': מכדי

יונה בתר דוד ושלמה הוה מאי טעמא

מקדים ליה ברישא משום דבעי למיחתם

מרחם על הארץ תנא משום סומכוס אמרו

ברוך משפיל הרמים: שלש תעניות

הראשונות אנשי משמר מתענין ולא

משלימין כו': תנו רבנן * מפני מה אמרו

אנשי משמר מותרין לשחות יין בלילות

אבל לא בימים שמא תכבד העבודה על

אנשי בית אב ויבואו ויסייעו להם מפני

מה אמרו אנשי בית אב לא ביום ולא

בלילה מפני שהן עוסקין תמיד בעבודה

^ב מכאן אמרו כל כהן שמכיר משמרתו

ומשמרת בית אב שלו ויודע שבתי אבותיו קבועין שם אסור לשחות יין

כל אותו היום ^ב במכיר משמרתו ואין מכיר משמרת בית אב שלו ויודע

שבתי אבותיו קבועין שם אסור לשחות יין כל אותה שבת אינו מכיר

משמרתו ומשמרת בית אב שלו ויודע שבתי אבותיו קבועין שם אסור לשחות

יין כל השנה (6) רבי אומר אומר אני אסור לשחות יין לעולם ^ד אבל מה אעשה

שתקנתו קלקלתו אמר אביי כמאן שחו האידנא כהני חמרא כרבי: אנשי

משמר ואנשי מעמד אסורים לספר ולכבש ובחמישי מותרין מפני כבוד

השבת: מאי טעמא (7) אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן ^ה כדי שלא יכנסו

למשמרתם כשהן מגזלין ת"ר (8) מלך מסתפר בכל יום ^ה כהן גדול מערב שבת

לערב שבת ^ה כהן הדיוט שלששים יום מלך מסתפר בכל יום מ"ט

אמר רבי אבא בר זבדא אמר קרא ² מלך ביפיו תחזינה עיניך כהן גדול מע"ט

לערב שבת מ"ט אמר רב שמואל בר יצחק הואיל ומשמרות מתחדשות כהן

הדיוט אחת שלששים יום מגלן אתיא פרע מגזר כתיב הכא ³ וראשם לא

יגלחו ופרע לא ישלחו וכתיב התם ⁴ קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו

מה להלן שלשים אף כהן שלשים ונזיר גופיה מגלן אמר רב מתנה

(10) ^א סתם נזירות שלשים יום מגלן אמר קרא יהיה בגימטריא לתלין הואי א"ל

רב פפא לאבבי ודילמא ה"ק רחמנא לא לירכו כלל אמר ליה אי הוה

כתב לא ישלחו פרע כדקאמרת השתא דכתיב ופרע לא ישלחו פרע ליהוי

שלוהי הוא דלא לישלחו אי הכי אפילו האידנא נמי ^ד דומיא דשתויי יין

מה שתויי יין בזמן ביאה הוא דאסור שלא בזמן ביאה שרי אף הכא נמי

והתניא (9) רבי אומר אומר אני כהנים אסורין לשחות יין לעולם אבל מה

אעשה שתקנתו קלקלתו ואמר אביי כמאן שחו האידנא כהני חמרא

כרבי

ביום שני כמזהו. כגון שהיא משמרת יהויריב, בתחלת ניסן בית אב פלוני באחד בשבת, בית אב פלוני בשני בשבת, וכן

כולן, ולפיכך אמרו [המכיר] משמרתו באיזה חדש ובאיזה שבוע זמנו, ובית אב שלו באיזה היום מן השבוע זמנו, והוא מן

הקבועים לעולם, אסור לשחות יין בו ביום, מאי טעמא אמרין שמא יבנה הבית ויהיה שתוי ואינו יכול לשמש בו ביום.

ומי שאינו מכיר בית אב שלו, אבל מכיר באיזה שבוע זמן משמרתו, אסור לשחות יין כל אותו שבוע. ומי שאינו מכיר לא

זה ולא זה, אבל יודע שבתי אבותיו קבועין בעבודה, אסור לשחות יין לעולם, דבכל יום חיישינן שמא יבנה יומו. ואמר

[אמרן] אין כגון זה אסור לשחות יין לעולם. (9) אסורין דרבנן, ובאמרין (אצל) [נאלץ תקנתו קלקלתו, ולא השמטנו כולה

בסנהדרין כסוף פרק כהן גדול. פי', כיון שנתקלקלה [נדיעתן] בבית אב שני הותר, שאפילו אם יבנה הבית אחי משמש

עד שישב בית דין של כהונה וקבעוהו באיזה יום ישמש, לפיכך עכשיו מותר, וכן כל כהן שאינו בר עבודה ביום יודע

מותר. ועל זה אמר אביי, כמאן שחו האידנא כהני חמרא כרבי, מכלל דרבנן מכרי כשמעתייהו, ואכיל דהוה כהן מבני ביה

לא הוה שתי חמרא, דהא אמר רבא לדביהו דאביי ידענא ביה בנחמני דלא הוה שתי חמרא, ונהגו הכהנים לשחות יין

עכשיו כרבי. הכהנים והלויים אנשי משמר, וישראל אנשי מעמד בשבוע המשמשין בעבודה, אסורין לספר ולכבש, כדי שלא

יכנסו למשמרתם מגזלין. כיון שידעין שאסורין (אף) [אז] מקדימים ומתקנים את עצמן, ובחמישי [מותרין] לכבש ולספר

מפני כבוד השבת. תנו רבנן מלך מסתפר בכל יום כהן גדול מערב שבת לערב שבת, הואיל ומשמרות מתחדשין בהם [בהן]

הדיוט אחד שלששים יום. שנאמר וראשם לא יגלחו, יכול לא יגלחו לעולם אלא יגדלו שערם, ולא ופרע לא ישלחו, לא

יתנו שלוחי שלשים, כלומר לא יאייכבו שער להיות משלח לפניהם ולאחריהם, כסוס יכסמו את ראשיהם, ולא להם גדול אלא

כשיעור כסוי הראש, והוא שלשים יום בנזירות דכתיב ביה יהיה, יהיה בגיטטריא ל', וגמריי הכהן פרע פרע מגזר.

זי.

עין משפט

נר מצוה

כב א מיי פ"א מהל' ציאת

מקדש הללו ס סמנ ענין

קטו:

כב ב ג ד מיי שם הלכה ו:

כד ה מיי שם הלכה יב

ופ"א מהלכות עלי המקדש

הלכה יא:

כה ו מיי פ"ב מהלכות

מלכות הלכה ה:

כו ז מיי פ"ה מהלכות עלי

המקדש הל' ו:

כז ח מיי פ"א מהלכות

ציאת מקדש הלכה יא סמנ

ענין קטו:

כח ט מיי פ"ג מהל' מיוחד

הלכה א מיי פ"א מהלכות

ציאת מקדש הלכה יא סמנ

(ענין דכ) [לחזן רמנ]:

כט י מיי פ"א מהלכות

ציאת מקדש הל' י:

רבינו הגנאל

על הראשונה הוא אומר כי

שענה את אברהם אבינו

בהר המוריה כו'. בשניה מי

שענה את משה ואבותינו על

יוס סוף כו'. על השלישית

מי שענה את יהושע בגלגל

[כו']. ברביעית מי שענה

את שמואל במצפה [כו']. בתמישית מי שענה את

אליהו בהר הכרמל כו'. על הששית מי שענה את

יונה במעי הדגה [כו']. על

השביעית מי שענה לדוד

ושלמה בנו בירושלים. תנא

יש מחליפין צעקה